

Μακεδονικά

Τόμ. 5, Αρ. 1 (1963)

Κ. Δ. Μέρτζιου, Συμπλήρωμα εις τα "Μνημεία Μακεδονικής Ιστορίας". Ανάτυπον από τον τόμον "Εις μνήμην Κ. Ι. Αμάντου"

Στίλπων Π. Κυριακίδης

doi: [10.12681/makedonika.841](https://doi.org/10.12681/makedonika.841)

Copyright © 2015, Στίλπων Π. Κυριακίδης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κυριακίδης Σ. Π. (1963). Κ. Δ. Μέρτζιου, Συμπλήρωμα εις τα "Μνημεία Μακεδονικής Ιστορίας". Ανάτυπον από τον τόμον "Εις μνήμην Κ. Ι. Αμάντου". *Μακεδονικά*, 5(1), 559–560. <https://doi.org/10.12681/makedonika.841>

(ὁ ἀνδρῶν) μετὰ τοῦ προθαλάμου ἔλαβον θέσιν παρᾶλληλον πρὸς τὸ περιστύλιον, μὲ τὴν διαφορὰν, ὅτι εἰς τὸ Ἀνάκτορον τῆς Βεργίνας ὁ προθάλαμος ἔχει ἑκατέρωθεν δύο οἴκους καὶ ὄχι ἓνα, ὅπως εἰς τὴν Ὀλυμθον. Ἐν σ. 27, προκειμένου περὶ διακοσμῆσεως τῶν τοίχων διὰ τοιχογραφιῶν, προστίθεται «ὅπως καὶ ἡ παράδοσις ἀναφέρει, ἀλλὰ καὶ τὰ εὐρήματα τὸ ἐπιβεβαιώνουν (τάφος Λευκαδιῶν)». Δὲν γνωρίζω νὰ ὑπάρχη καμμία παράδοσις περὶ τοῦ ἀνακτόρου καὶ τῆς διακοσμῆσεώς του διὰ τοιχογραφιῶν, ἐκτὸς ἐὰν οἱ συγγραφεῖς ἔννοοῦν τὰς πληροφορίας περὶ διακοσμῆσεως τῶν τοίχων οἰκιῶν ἐν γένει. Ἐν σ. 21 γράφεται εὐαίσθησία προφανῶς ἀντὶ καλαίσθησία, ἡ δὲ ἀνθρωπομορφικὴ φράσις «τὰ μοτίβα συμπεριφέροντα» δὲν νομίζω ὅτι εἶναι ἐπιτυχής. Δὲν ἔννοῶ τί σημαίνει ἡ ἐν σ. 22 ἀναφερομένη βιολογικὴ ὑπόστασις, ὅπως καὶ τὰ κατωτέρω λιγύστομα καὶ διακριτικά. Ὁξύμωρον εἶναι τὸ ἐν σ. 23 καὶ 24 γραφόμενον ἐλαφρὰ ὑπερψωμένον ἀντὶ ἀπλῶς ἐλαφρὰ ὑψωμένο. Τὸ ἐλαφρὰ ἀντιφάσκει πρὸς τὸ ὑπέρ. Ἀκαλαίσθητον καὶ διὰ τὴν δημοτικὴν ἀκόμη εἶναι τὸ ἐπανειλημμένως γραφόμενον νὰ προστέσομε ἀντὶ νὰ προσθέσομε καὶ τὸ ἐν σ. προσεχτικὸς ἀντὶ προσεκτικὸς, ἡ δὲ γραφὴ ἐπιτόπου δὲν νομίζω ὅτι εἶναι κομποτέρα τῆς συνήθους γραφῆς ἐπιτόπου. Ἐν τῷ συνόλω ἡ γλῶσσα τῆς πραγματείας, μολονότι δημοτικὴ, δὲν ἠμπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ὡς ὑποδειγματικὴ.

ΣΤΙΛΠΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Κ. Δ. Μέρτζιου, Συμπλήρωμα εἰς τὰ «Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας.» Ἀνάτυπον ἀπὸ τὸν τόμον «Εἰς μνήμην Κ. Ι. Ἀμάντου». Ἀθήναι 1960. 8ον σ. 54 - 70.

Ὁ συγγραφεὺς, διαμῆνων ἐν Βενετία, εἶναι γνωστὸς ἀπὸ τὰς ἐρεῦνας του εἰς τὰ Βενετικὰ ἀρχεῖα, ἐκ τῶν ὁποίων καὶ ἐδημοσίευσεν πολὺτιμον ὕλικόν, ἀφορῶν εἰς τὴν τουρκοκρατουμένην Ἑλλάδα. Ἡ Ἐταιρεία Μακεδονικῶν Σπουδῶν ἐδημοσίευσεν πρὸ τινων ἐτῶν ὀγκῶδες ἔργον τοῦ συγγραφέως ὑπὸ τὸν τίτλον «Μνημεῖα Μακεδονικῆς Ἱστορίας», πολὺτιμον διὰ τὴν ἐσωτερικὴν κυρίως ἱστορίαν τῆς Μακεδονίας καὶ ἰδιαιτέρως τῆς Θεσσαλονίκης, ἥτις ἦτο ἔδρα διαφόρων προξένων, ἐν οἷς καὶ τῆς Βενετίας. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρξε καὶ ὁ Κεφαλλὴν ἱατρὸς Δημήτριος Χοῦιδᾶς, τοῦ ὁποίου ἡ προξενικὴ ἀλληλογραφία διὰ τὰ ἔτη 1758 - 1760 ἔμεινεν ἀνεκμετάλλευτος, διότι κατὰ τὴν πρώτῃν ἔρευναν δὲν εἶχεν εὐρεθῆ. Εὐτυχῶς νέα ἔρευνα τοῦ συγγραφέως ἔφερεν εἰς φῶς καὶ αὐτὴν καὶ ἐκ ταύτης, ἀποτελουμένης ἐξ 142 ἐν 3λφ ἐπιστολῶν, προέρχεται ἡ παροῦσα σταχυολογία.

Ἡ ἀλληλογραφία εἶναι λίαν ἐνδιαφέρουσα, διότι παρέχει πολυαρίθμους καὶ ποικίλας πληροφορίας περὶ τῆς διοικήσεως ἢ μᾶλλον τῆς κακο-

διοικήσεως τῶν Τούρκων, περὶ τῶν ἐκτεταμένων ἐπιδρομῶν τῶν Ἀλβανῶν, περὶ τῶν ἐκ τῆς Θεσσαλονίκης ἐξαγωγῶν γεωργικῶν κυρίως προϊόντων, περὶ σεισμῶν, φοβερᾶς πανώλους, ἡ ὅποια ἀπεδεκάτισε τὸν πληθυσμὸν καὶ μάλιστα τὸν ἑβραϊκὸν καὶ ἡ ὅποια ἠνάγκασε καὶ τὸν Χοϊδᾶν νὰ παραιτηθῆ τῆς θέσεώς του καὶ νὰ ἀπομακρυνθῆ τῆς Θεσσαλονίκης. Χάριτες ὀφείλονται εἰς τὸν ἀκούραστον ἱστοριοδύφην, ὁ ὅποιος κατέστησε γνωστὰ τὰ τόσο ἐνδιαφέροντα ἱστορικὰ στοιχεῖα.

ΣΥΛΛΟΓΩΝ Π. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ

Ἰωάν. Π. Μαμαλάκη, Νέα στοιχεῖα, σχετικὰ μὲ τὴν ἐπανάστασιν τῆς Χαλκιδικῆς τὸ 1821. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ δεκάτου τετάρτου τόμου (1960) τοῦ Δελτίου τῆς Ἱστορικῆς καὶ Ἐθνολογικῆς Ἐταιρείας τῆς Ἑλλάδος. Ἐν Ἀθήναις. Τυπογραφεῖον Μυρτίδου, 1960. 8ον σ. 406 - 549.

Ὁ συγγραφεὺς, ἀσχολούμενος ἀπὸ ἐτῶν μὲ τὴν νεοελληνικὴν ἱστορίαν τῆς Ἐπαναστάσεως τοῦ 1821 εἰς τὴν Χαλκιδικὴν καὶ τὸ Ἅγιον Ὄρος, παρετήρησεν ὅτι οἱ πραγματευθέντες περὶ αὐτῆς, καὶ κυρίως ὁ Φιλῆμων, ὁ Σμυρνάκης καὶ ὁ Βασδραβέλλης, περιέπεσαν εἰς πολλὰς ἀντιφάσεις καὶ ἀνακριβεῖας καὶ ὡς πρὸς τοὺς τόπους καὶ ὡς πρὸς τοὺς χρόνους καὶ ὡς πρὸς τοὺς ἀριθμοὺς τῶν ἀγωνιστῶν, ἀλλὰ καὶ ὡς πρὸς τὰ γεγονότα. Πολλὰ μάλιστα εἶπον ἀμάκτυρα. Τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν ταῦτα ἐλέγχει λεπτομερῶς εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς πραγματείας του, ὁ δὲ ἔλεγχος αὐτοῦ φαίνεται ὅτι ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν ἀλήθειαν. Ὅθεν δικαίως παρατηρεῖ ὅτι μόνον, ὅταν δοθῆ ἀπάντησις εἰς τὰς ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἀνωτέρω ἱστορικῶν γενωμένας ἀπορίας καὶ ἐρωτήματα, θὰ καταστῆ δυνατὸν νὰ ἀποκτήσωμεν σαφεῆ εἰκόνα τῶν συμβάντων τότε ἐν Χαλκιδικῇ καὶ νὰ ἐκφέρωμεν δικαίαν καὶ ἀναμφισβήτητον κρίσιν δι' ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔλαβον μέρος εἰς τὸν ἀγῶνα.

Διὰ νὰ ἐπιτευχθῆ ὁμοῦ τοῦτο, χρειάζεται ἡ προσθήκη νέων ἱστορικῶν στοιχείων ἐκ τῶν ἀποκειμένων εἰς τὰ ἀρχεῖα, καὶ τὰ ἀθηναϊκά, ἀλλ' ἰδίᾳ τῶν Μονῶν τοῦ Ἁγίου Ὄρους. Καὶ τὴν ἔρευναν τῶν ἀρχείων τούτων ἐπεχείρησεν ὁ συγγραφεὺς, καθ' ὃν χρόνον ὑπῆρτε εἰς τὴν Ἀθωνιάδα Σχολήν, τὸ δὲ προῖόν ταύτης, 107 ἐν ὄλφ ἔγγραφα, δημοσιεύει εἰς τὴν παρούσαν πραγματείαν.

Ἐκ τῶν ἐγγράφων τούτων τὰ πρῶτα πέντε ἀνήκουν εἰς τοὺς πρὸ τοῦ 1821 χρόνους, τὰ δὲ ὑπόλοιπα φθάνουν μέχρι τοῦ 1824. Τὰ ἔγγραφα εἶναι πολὺ σπουδαῖα διὰ τὴν ἱστορίαν τοῦ ἀγῶνος εἰς τὴν Χαλκιδικὴν, τοῦ ὁποίου φέρουν εἰς φῶς διαφόρους λεπτομερείας. Δυστυχῶς ὁ ἐκδότης, ὁ ὅποιος ἐσημείωσε τὰς ὑπαρχούσας εἰς τοὺς γράψαντας περὶ τοῦ ἀνωτέρω ἀγῶνος ἐλλείψεις, ἐπεχείρησε δὲ καὶ τὴν κοπιώδη τῶν ἀρχείων ἔρευναν, ἀκριβῶς διὰ νὰ συμπληρωθοῦν αἱ ἐλλείψεις, ἐσταμάτησεν εἰς τὴν δημοσίευσιν, μὴ θελήσας νὰ διορθῶσιν τὰ κακῶς ἱστορηθέντα. Ἐλπίζομεν ὅτι ὁ